T001 A HÀM I 42-Kinh Sa Môn Quả

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

509 KINH SA MON QUẢ – TRƯỜNG A HÀM I

27. KINH SA-MOÂN QUAÛ1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät truù taïi La-duyeät-kyø, trong vöôøn Am-baø cuûa Kyø Cöïu ñoàng töû2, cuøng vôùi Tyø-kheo moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi. Baáy giôø, A-xaø-theá, con trai baø Vi-ñeà-hi3, vaøo ngaøy raèm, luùc traêng troøn, sai goïi moät phu nhaân ñeán, baûo raèng: “Ñeâm nay trong saùng khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân laøm gì?” Phu nhaân taâu: “Ñeâm nay raèm traêng troøn, nhö ban ngaøy khoâng khaùc. Neân taém goäi saïch seõ, cuøng caùc theå nöõ höôûng thuï nguõ duïc.” Vua laïi leänh goïi thaùi töû thöù nhaát laø Öu-da-baø-ñaø4 ñeán hoûi: “Ñeâm nay raèm traêng troøn, khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân laøm gì?”

1. Baûn Haùn, Tröôøng A-haøm kinh, quyeån 17, “Ñeä tam phaàn Sa-moân Quaû kinh Ñeä baùt”. Tham chieáu, Phaät Thuyeát Tòch Chí Quaû kinh, Ñoâng Taán, Truùc Ñaøm-voâ-saám dòch (Ñaïi I, tr. 270); Taêng nhaát A-haøm, “Thieân Töû phaåm Ñeä thaát kinh” (Ñaïi II, tr. 762a), Taïp A-haøm, quyeån 7, kinh soá 156-165. Töông ñöông Paøli, D. 2, Dig i. 2, Samaóóaphala-sutta. 2. La-duyeät-kyø ; Paøli: Raøjagaha (thaønh Vöông xaù, thuû phuû cuûa Magadha); Kyø Cöïu ñoàng töû Am-baø vieân ; Paøli: Jìvaka-komaørabhaccassa ambavane, trong vöôøn xoaøi cuûa Jìvaka-Komaørabhacca, hay nhi khoa y só Jìvaka; y só cuûa vua Bimbisaøra, ngöôøi nuoâi naáng thaùi töû Ajaøtasattu; Paøli: Komaørabhacca, Skt.: Kaumaøra-bhftya, chæ ngheà nghieäp, trong baûn Haùn ñöôïc ñoïc laø, Skt.: Kaumaøra (Paøli: Kumaøra): ngöôøi nieân thieáu. Ñoaïn sau, Haùn dòch laø Thoï Maïng ñoàng töû ; xem cht.19 sau. Tòch Chí Quaû kinh: ñoàng töû y vöông danh Kyø-vöïc. 3. A-xaø-theá Vi-ñeà-hi Töû ; Paøli: Ajaøtasattu Vedehi-putta, dòch nghóa: Vò Sanh Oaùn, con trai cuûa vua Bimbisaøra (Taàn-baø-sa-la) vaø baø Vedehi (Vi-ñeà-hi), gieát cha, cöôùp ngoâi, laøm vua nöôùc Magadha (Ma-kieät-ñaø). 4. Öu-da-baø-ñaø , hoaëc aâm Öu-baø-da, dòch nghóa: Baïch Hieàn ; Paøli: Udayìbhadda (Udaya-bhadra), con trai cuûa A-xaø-theá, sau naøy cuõng gieát cha ñeå cöôùp ngoâi.

Thaùi töû taâu: “Ñeâm nay raèm traêng troøn, nhö ban ngaøy khoâng khaùc. Neân taäp hoïp boán thöù quaân, cuøng baøn möu chinh phaït phaûn nghòch bieân cöông, sau ñoù trôû veà cuøng höôûng thuï duïc laïc.” Vua laïi ra leänh trieäu ñaïi töôùng Duõng Kieän ñeán hoûi: “Nay ngaøy raèm traêng troøn, ñeâm saùng trong khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân laøm gì?” Ñaïi töôùng taâu: “Ñeâm nay trong saùng, khoâng khaùc gì ban ngaøy, neân taäp hoïp boán thöù quaân, ñi tra xeùt thieân haï ñeå bieát coù söï thuaän hay nghòch5.” Vua laïi sai trieäu Baø-la-moân Vuõ-xaù6 ñeán hoûi: “Nay ngaøy raèm traêng troøn, ñeâm saùng trong khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân ñeán Sa-moân, Baø-la-moân naøo, ñeå coù theå khai ngoä taâm ta?” Khi aáy Vuõ-xaù taâu vua: “Ñeâm nay trong saùng, khoâng khaùc ban ngaøy. Coù Baát-lan Ca-dieäp7, laø ngöôøi laõnh ñaïo, ñöùng ñaàu chuùng lôùn, ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát

ñeán, tieáng taêm ñoàn xa, cuõng nhö bieån caû dung naïp ñöôïc nhieàu, ñöôïc moïi ngöôøi cuùng döôøng8. Ñaïi vöông, neân ñeán kia thaêm vieáng. Neáu Ñaïi vöông gaëp vò aáy, hoaëc giaû taâm ñöôïc khai ngoä." "Vua laïi leänh goïi em Vuõ-xaù laø Tu-ni-ñaø9 ñeán hoûi: "Nay ngaøy raèm traêng troøn, ñeâm saùng trong khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân ñeán Sa- moân, Baø-la-moân naøo, ñeå coù theå khai ngoä taâm ta?" Khi aáy Tu-ni-ñaø taâu vua: "Ñeâm nay trong saùng, khoâng khaùc ban ngaøy. Coù Maït-giaø-leâ Cuø- xaù-leâ , laø ngöôøi laõnh ñaïo, ñöùng ñaàu chuùng lôùn, ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát 10

5. Töø ñoaïn hoûi phu nhaân, cho ñeán ñaïi töôùng, khoâng coù trong baûn Paøli D.2. 6. Vuõ-xaù , hoaëc dòch laø Vuõ Haønh, Vuõ Theá; Paøli: Vassakaøra, ñaïi thaàn phuï chính cuûa A-xaø-theá. Trong baûn Haùn, caùc ñeà nghò keå sau ñeàu coù neâu teân ngöôøi ñeà nghò; D. 2 chæ noùi chung laø moät ñaïi thaàn naøo ñoù, khoâng neâu teân. Tham chieáu D. 2 (2ff): aóóataro raøjaømacco. 7. Baát-lan Ca-dieäp , hoaëc aâm Phuù-laâu-na Ca-dieäp; Paøli: Puøtaòa-Kassapa. Moät trong luïc sö ngoaïi ñaïo. Chuû tröông ñöôïc thuaät ñoaïn sau. 8. Chuùng sôû cuùng döôøng ; Paøli: saødhu-sammato bahu-janassa, ñöôïc nhieàu ngöôøi toân kính. 9. Tu-ni-ñaø, hay Tu-ni-ñeà; Paøli: Sunidha; D. 2 khoâng neâu teân naøy. 10. Maït-giaø-leâ Cuø-xaù-leâ, hay Maït-giaø-leâ Caâu-xaù-lôïi; Paøli: Makkhali-Gosaøla.

511 KINH SA MON QUẢ – TRƯỜNG A HÀM I ñeán, tieáng taêm ñoàn xa, cuõng nhö bieån caû dung naïp ñöôïc nhieàu, ñöôïc moïi ngöôøi cuùng döôøng. Ñaïi vöông, neân ñeán kia thaêm vieáng. Neáu Ñaïi vöông gaëp vò aáy, hoaëc giaû taâm ñöôïc khai ngoä." Vua laïi sai trieäu Ñieån taùc ñaïi thaàn11 ñeán hoûi: "Nay ngaøy raèm traêng troøn, ñeâm saùng trong khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân ñeán Sa-moân, Baø-la-moân naøo, ñeå coù theå khai ngoä taâm ta?" Khi aáy Ñieån taùc ñaïi thaàn taâu vua: "Ñeâm nay trong saùng, khoâng khaùc ban ngaøy. Coù A-kyø-ña Sí-xaù-khaâm-baø-la12, laø ngöôøi laõnh ñaïo, ñöùng ñaàu chuùng lôùn, ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát ñeán, tieáng taêm ñoàn xa, cuõng nhö bieån caû dung naïp ñöôïc nhieàu, ñöôïc moïi ngöôøi cuùng döôøng. Ñaïi vöông, neân ñeán kia thaêm vieáng. Neáu Ñaïi vöông gaëp vò aáy, hoaëc giaû taâm ñöôïc khai ngoä." Vua laïi sai trieäu töôùng thuû thaønh moân laø Giaø-la13 ñeán hoûi: "Nay ngaøy raèm traêng troøn, ñeâm saùng trong khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân ñeán Sa-moân, Baø-la-moân naøo, ñeå coù theå khai ngoä taâm ta?" Khi aáy töôùng thuû thaønh moân laø Giaø-la taâu vua: "Ñeâm nay trong saùng, khoâng khaùc ban ngaøy. Coù Baø-phuø-ñaø Giaø- chieân-na14, laø ngöôøi laõnh ñaïo, ñöùng ñaàu chuùng lôùn, ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát ñeán, tieáng taêm ñoàn xa, cuõng nhö bieån caû dung naïp ñöôïc nhieàu, ñöôïc moïi ngöôøi cuùng döôøng. Ñaïi vöông, neân ñeán kia thaêm vieáng. Neáu Ñaïi vöông gaëp vò aáy, hoaëc giaû taâm ñöôïc khai ngoä." Vua laïi sai trieäu Öu-ñaø-di Maïn-ñeà Töû15 ñeán hoûi: "Nay ngaøy raèm traêng troøn, ñeâm saùng trong khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân ñeán Sa-moân, Baø-la-moân naøo, ñeå coù theå khai ngoä taâm ta?" Khi aáy Öu-ñaø-di taâu vua: "Ñeâm nay trong saùng, khoâng khaùc ban ngaøy. Coù Taùn-nhaõ-di Tyø-la-leâ-phaát16, laø ngöôøi laõnh ñaïo, ñöùng ñaàu chuùng lôùn, ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát ñeán, tieáng taêm ñoàn xa, cuõng nhö bieån caû dung naïp ñöôïc nhieàu,

11.

Ñieån taùc , hay ñieån cheá ñaïi thaàn; chæ quan haøn laâm. Khoâng tìm thaáy Paøli töông ñöông.

12.

A-kyø-ña Sí-xaù-khaâm-baø-la ; Paøli: Ajita-Kesakambala.

13.

Giaø-la thuû moân töôùng . Khoâng tìm thaáy Paøli töông ñöông.

14.

Baø-phuø-ñaø Giaø-chieân-na ; Paøli: Pakudha-Kaccaøyana.

15.

Öu-ñaø-di Maïn-ñeà Töû ; D. 2 khoâng ñeà caäp.

16.

Taùn-nhaõ-di Tyø-la-leâ-phaát ; Paøli: Saójaya Balaææhi-putta.

ñöôïc moïi ngöôøi cuùng döôøng. Ñaïi vöông, neân ñeán kia thaêm vieáng. Neáu Ñaïi vöông gaëp vò aáy, hoaëc giaû taâm ñöôïc khai ngoä." Vua laïi sai trieäu em laø Voâ UÙy17 ñeán hoûi: "Nay ngaøy raèm traêng troøn, ñeâm saùng trong khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân ñeán Sa-moân, Baø-la-moân naøo, ñeå coù theå khai ngoä taâm ta?" Khi aáy Voâ UÙy taâu vua: "Ñeâm nay trong saùng, khoâng khaùc ban ngaøy. Coù Ni-kieàn Töû18, laø ngöôøi laõnh ñaïo, ñöùng ñaàu chuùng lôùn, ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát ñeán, tieáng taêm ñoàn xa, cuõng nhö bieån caû dung naïp ñöôïc nhieàu, ñöôïc moïi ngöôøi cuùng döôøng. Ñaïi vöông, neân ñeán kia thaêm vieáng. Neáu Ñaïi vöông gaëp vò aáy, hoaëc giaû taâm ñöôïc khai ngoä." Vua laïi sai trieäu Thoï Maïng ñoàng töû19 ñeán hoûi: "Nay ngaøy raèm traêng troøn, ñeâm saùng trong khoâng khaùc gì ban ngaøy. Ta neân ñeán Sa-moân, Baø-la-moân naøo, ñeå coù theå khai ngoä taâm ta?" Thoï Maïng ñoàng töû taâu: "Coù Phaät, Theá Toân, nay ñang ôû trong vöôøn xoaøi cuûa toâi. Ñaïi vöông neân ñeán ñoù thaêm hoûi. Neáu Ñaïi vöông gaëp Phaät, taâm taát khai ngoä." Vua beøn saéc leänh Thoï Maïng: "Haõy thaéng kieäu con voi baùu maø ta thöôøng cöôõi, cuøng vôùi naêm traêm thôùt voi traéng." Thoï Maïng vaâng leänh, cho trang nghieâm con voi cuûa vua cuøng vôùi naêm traêm thôùt voi xong, taâu vua raèng: "Xa giaù ñaõ trang nghieâm. Xin Ñaïi vöông bieát thôøi." A-xaø-theá töï mình cöôõi voi baùu; cho naêm traêm phu nhaân cöôõi naêm traêm voi caùi, tay moãi ngöôøi ñeàu caàm moät boù ñuoác, theå hieän uy nghi cuûa vua, ra khoûi La-duyeät-kyø, chaäm raõi tieán ñi treân con ñöôøng höôùng ñeán choã Phaät. Vua baûo Thoï Maïng: "Ngöôi nay gaït ta, haõm haïi ta, daãn ta vaø ñaïi chuùng ñeán cho keû thuø."

17.

Voâ UÙy, hay Voâ UÙy vöông töû ; Paøli: Abhaya-raøjakumaøra; D. 2 khoâng neâu teân naøy.

18.

Ni-kieàn Töû , hay Ni-kieàn Thaân Töû, ; hay Ni-kieàn-ñaø Nhaõ-ñeà Töû ; Paøli: Nigaòæha-Naøæa-putta.

19.

Thoï Maïng ñoàng töû , cuøng nhaân vaät treân kia dòch laø Kyø Cöïu ñoàng töû;

Paøli: Jìvaka-Komaørabhacca.

513 KINH SA MON QUẢ – TRƯỜNG A HÀM I Thoï Maïng taâu: “Ñaïi vöông, thaàn khoâng daùm löøa doái Ñaïi vöông. Khoâng daùm haõm haïi Ñaïi vöông, daãn Ñaïi vöông vaø ñaïi chuùng ñeán cho keû thuø. Ñaïi vöông cöù tieán veà phía tröôùc, taát thu hoaïch ñöôïc phuùc khaùnh.” Roài thì, tieán tôùi moät quaõng ngaén, vua laïi baûo Thoï Maïng: “Ngöôi nay gaït ta, haõm haïi ta, daãn ta vaø ñaïi chuùng ñeán cho keû thuø.” Vua noùi ba laàn nhö vaäy. “Vì sao? Kia coù moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi, nhöng laïi vaéng laëng khoâng tieáng ñoäng. Haún laø coù aâm möu roài.” Thoï Maïng ba laàn taâu: “Ñaïi vöông, thaàn khoâng daùm löøa doái Ñaïi vöông. Khoâng daùm haõm haïi Ñaïi vöông, daãn Ñaïi vöông vaø ñaïi chuùng ñeán cho keû thuø. Ñaïi vöông cöù tieán veà phía tröôùc, taát thu hoaïch ñöôïc phuùc khaùnh. Vì sao? Sa-moân kia theo phaùp thöôøng öa söï thanh vaéng, do ñoù khoâng coù tieáng ñoäng. Ñaïi vöông cöù tieán tôùi. Khu vöôøn ñaõ xuaát hieän20.” Vua A-xaø-theá ñi ñeán coång vöôøn21, xuoáng voi, giaûi kieám, caát loïng, deïp boû naêm thöù uy nghi22, böôùc vaøo coång vöôøn, noùi vôùi Thoï Maïng: “Phaät, Theá Toân ñang ôû ñaâu?” Thoï Maïng traû lôøi: “Ñaïi vöông, Phaät ñang ôû treân cao ñöôøng kia23, phía tröôùc Ngaøi coù ngoïn ñeøn. Theá Toân ngoài treân toøa sö töû24, maët höôùng veà phía Nam. Ñaïi vöông ñi tôùi moät chuùt, töï mình gaëp Theá Toân.” Baáy giôø, A-xaø-theá ñi ñeán choã giaûng ñöôøng, röûa chaân ôû beân ngoaøi, sau ñoù môùi böôùc leân giaûng ñöôøng, im laëng nhìn boán phía, sanh taâm hoan hyû, mieäng töï phaùt leân lôøi: “Nay caùc Sa-moân yeân tónh laëng thinh, ñaày ñuû chæ quaùn25. Mong sao

20. Paøli (D. 2 Dig. I, tr.43): Ete maòñala-maôe dìpaø jhaøyanti, nhöõng ngoïn ñeøn ñang chaùy saùng trong ngoâi nhaø hình troøn. 21. Paøli (D. 2 §11): maóñala-maôaøssa dvaøra, cöûa cuûa ngoâi nhaø hình troøn. 22. Nguõ uy nghi, töù c naêm nghi tröôïng cuûa vua: kieám, loïng, maõo (thieân quan), phaát traàn caùn caån ngoïc vaø giaøy theâu. Baûn Paøli khoâng coù chi tieát naøy. 23. Cao ñöôøng, töùc giaûng ñöôøng. Trong baûn Paøli: ngoâi nhaø hình troøn, hay vieân ñöôøng (maòñla-maøôa). 24. Paøli (D. 2 §11): majjhimaö thambhaö nissaøya, ngoài döïa coät giöõa. 25. Haùn: tòch nhieân tónh maëc, chæ quaùn cuï tuùc , tham chieáu Paøli,

thaùi töû Öu-ñaø-di cuûa toâi cuõng chæ quaùn thaønh töïu26, nhö theá naøy khoâng khaùc.” Khi aáy, Phaät noùi vôùi vua A-xaø-theá: “Ñaïi vöông nghó ñeán con, neân töø mieäng mình phaùt ra lôøi27: ‘Mong sao thaùi töû Öu-ñaø-di cuõng chæ quaùn thaønh töïu nhö vaäy khoâng khaùc.’ Ñaïi vöông haõy ngoài phía tröôùc ñoù.” A-xaø-theá beøn ñaûnh leã Phaät, roài ngoài sang moät beân, baïch Phaät raèng: “Nay coù ñieàu muoán hoûi, neáu Ngaøi coù raûnh, toâi môùi daùm hoûi.” Phaät noùi: “Ñaïi vöông, coù ñieàu gì muoán hoûi, xin cöù hoûi.” A-xaø-theá baïch Phaät: “Theá Toân, nhö nay ngöôøi cöôõi voi, xe ngöïa, taäp luyeän ñao, maâu, kieám, cung teân, binh khí, pheùp chieán

ñaáu; vöông töû, löïc só, ñaïi löïc só, toâi tôù, thôï da, thôï hôùt toùc, thôï beän toùc, thôï ñoùng xe, thôï goám, thôï ñan, thôï deät coùi; moãi ngöôøi ñeàu sinh soáng baèng caùc kyõ thuaät khaùc nhau, töï mình höôûng thuï duïc laïc; vaø cuøng vôùi cha, meï, vôï con, noâ boäc vui höôûng laïc thuù. Caùc ngheà nghieäp nhö vaäy ñeàu coù quaû baùo hieän taïi. Nay caùc Sa-moân hieän taïi tu haønh, ñöôïc nhöõng quaû baùo hieän taïi28 gì?" Phaät noùi vôùi vua A-xaø-theá: "Ñaïi vöông ñaõ töøng ñeán caùc Sa-moân, Baø-la-moân ñeå hoûi yù nghóa nhö vaäy chöa?" Vua baïch Phaät: "Toâi ñaõ töøng ñi ñeán caùc Sa-moân, Baø-la-moân ñeå hoûi yù nghóa nhö vaäy. "Nhôù laïi, moät thôøi toâi ñeán Baát-lan Ca-dieäp, hoûi raèng: 'nhö ngöôøøi

D. 2 § 12: rahadaö iva vippasanaö, nhö hoà nöôùc tónh laëng; Paøli: vippasana (hai chöõ p moät s): tónh laëng, trong suoát, trong baûn Haùn ñoïc laø vipassanaø (moät chöõ p hai s): quaùn hay quaùn chieáu. Lieân heä caâu tieáp theo, Haùn: chæ quaùn cuï tuùc; Paøli: vipassanaö (...) upasamena samannaøgato: trong suoát, (...), moät caùch tónh laëng. 26. Haùn: (...) chæ quaùn thaønh töïu ; Paøli, sñd.: iminaø me upasamena Udaøyi- bhaddo kumaøri samannaøgato: mong cho vöông töû Udaøyi-bhadda cuõng traàm laëng nhö vaäy. 27. Tham chieáu Paøli, sñd.: Agamaø kho tvaö mahaø-raøj a yathaø peman ti? Ñaïi vöông cuõng traøn ngaäp yeâu thöông nhö vaäy sao? YÙ Phaät muoán nhaéc vua veà vieäc gieát cha. 28. Paøli, sñd.: § 14: diæææh' eva dhamme sandiæææhikam saømaóóa-phalam: keát quaû thieát thöïc cuûa Sa-moân trong hieän taïi.

515 KINH SA MON QUẢ – TRƯỜNG A HÀM I cöôõi voi, xe ngöïa, taäp luyeän binh phaùp... cho ñeán, baèng caùc söï möu sinh khaùc nhau, hieän taïi coù quaû baùo. Nay chuùng ñaây hieän taïi tu ñaïo, hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng?' Baát-lan Ca-dieäp kia traû lôøi toâi raèng: 'Ñaïi vöông neáu töï mình laøm hay sai baûo ngöôøi khaùc laøm. Chaët, böûa, taøn haïi, naáu, nöôùng, caét, xeû, naõo loaïn chuùng sanh, khieán cho saàu öu, than khoùc; saùt sanh, troäm caép, daâm daät, voïng ngöõ, treøo töôøng cöôùp boùc, phoùng löûa thieâu ñoát, chaän ñöôøng laøm chuyeän aùc. Ñaïi vöông, haønh ñoäng nhö vaäy khoâng phaûi laø aùc. Ñaïi vöông, neáu laáy kieám beùn maø loùc thòt chuùng sanh, laøm thaønh moät ñoáng thòt, ngaäp traøn caû theá gian; ñoù khoâng phaûi laø söï aùc, cuõng khoâng toäi baùo. ÔÛ bôø Nam soâng Haèng, loùc thòt chuùng sanh, cuõng khoâng coù aùc baùo. ÔÛ phía Baéc soâng Haèng, thieát hoäi boá thí lôùn, boá thí taát caû chuùng sanh, lôïi cho taát caû moïi ngöôøi, cuõng khoâng coù quaû baùo cuûa toäi phöôùc29'." Roài vua baïch Phaät: "Cuõng nhö moät ngöôøi hoûi veà döa thì traû lôøi veà maän; hoûi maän thì traû lôøi döa. Kia cuõng vaäy. Toâi hoûi hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng, nhöng kia traû lôøi toâi laø khoâng coù toäi phöôùc. Toâi beøn suy nghó raèng: 'Ta laø vua Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lî, khoâng duyeân côù maø laïi gieát ngöôøi xuaát gia, baét troùi, ñuoåi ñi.30 ' Khi aáy, trong loøng toâi phaãn noä, suy nghó nhö vaäy roài, beøn boû maø ñi31." Roài nhaø vua laïi baïch Phaät: "Nhôù laïi, moät thôøi toâi ñeán Maït-giaø-leâ Caâu-xaù-leâ, hoûi raèng: 'nhö ngöôøi cöôõi voi, xe ngöïa, taäp luyeän binh phaùp v.v..., cho ñeán, baèng caùc söï möu sinh khaùc nhau, hieän taïi coù quaû baùo. Nay chuùng ñaây hieän taïi tu ñaïo, hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng?' Kia traû lôøi

toâi raèng: ‘Ñaïi vöông, khoâng coù boá thí, khoâng coù söï cho32, khoâng coù phaùp teá töï33. Cuõng khoâng

29. Paøli: akiriyaö vyakaøsi, thuyeát minh veà söï khoâng coù haønh ñoäng, thuyeát phi nghieäp, hay voâ taùc. 30. Tham chieáu Paøli, D. 2, sñd.: tr. 46: Kathaö hi naøma maødiso samanaö vaø braøhmaòanö vaø vijite vasaøn taö apasaø-detabbaö maóóeyyaøti: Laøm sao moät ngöôøi nhö toâi laïi coù theå laøm cho Sa-moân hay Baø-la-moân soáng trong laõnh thoå toâi khoâng haøi loøng? 31. Tham chieáu Paøli, sñd.: anabhinanditvaø appaæikkositvaø anattamano anattamana- vaøcaö anicchaøretvaø (...): khoâng taùn thaønh, khoâng chæ trích, duø khoâng haøi loøng cuõng khoâng noùi lôøi laøm phaät loøng (...). 32. Haùn: voâ döõ ; Paøli: n’atthi yiææhaö, khoâng coù söï hieán teá sinh vaät; ñoâi khi cuõng duøng theo nghóa boá thí, caáp döôõng. Xem cht. 36.

coù thieän aùc; khoâng coù quaû baùo cuûa thieän aùc. Khoâng coù ñôøi naøy, khoâng coù ñôøi sau. Khoâng coù cha, khoâng coù meï, khoâng coù chö Thieân, khoâng coù söï hoùa sanh, khoâng coù chuùng sanh34. ÔÛ ñôøi khoâng coù Sa-moân, Baø-la- moân, bình ñaúng haønh giaû35 vaø hoï cuõng khoâng töï mình chöùng ngoä ñôøi naøy hay ñôøi sau, roài phoâ dieãn cho ngöôøi hay. Nhöõng ai noùi coù, thaûy ñeàu hö doái.36 ’ “Cuõng nhö moät ngöôøi hoûi veà döa thì traû lôøi veà maän; hoûi maän thì traû lôøi döa. Kia cuõng vaäy. Toâi hoûi hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng, nhöng kia traû lôøi baèng thuyeát voâ nghóa37. Toâi beøn suy nghó raèng: ‘Ta laø vua Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lî, khoâng duyeân côù maø laïi gieát ngöôøi xuaát gia, baét troùi, ñuoåi ñi.’ Khi aáy, trong loøng toâi phaãn noä, suy nghó nhö vaäy roài, beøn boû maø ñi.” Roài nhaø vua laïi baïch Phaät: “Moät thôøi, toâi ñeán A-kyø-ña Sí-xaù-khaâm-baø-la, hoûi raèng: ‘Ñaïi ñöùc, nhö ngöôøi cöôõi voi, ngöïa xe, luyeän taäp binh phaùp, cho ñeán, caùc loaïi möu sinh khaùc nhau, ñeàu coù quaû baùo hieän taïi. Nay ñaây chuùng hoäi naøy hieän

33. Haù n: teá töï phaùp ; Paøli: huta, phaåm vaät cuùn g teá, vaät cuùn g hy sinh. Xem cht. 36. 34. Haùn: voâ hoùa, voâ chuùng sanh ; Paøli: n’ atthi sattaø opapaøtikaø, khoâng coù chuùng sanh hoùa sanh. Baûn Haùn ñoïc sattaø vaø oppaøtikaø thaønh hai danh töø ñoäc laäp. 35. Haùn: bình ñaúng haønh giaû ; Paøli (D. 2 Dig I, tr.49): sammaø-paæipannaø: nhöõng ngöôøi ñang höôùng thaúng ñeán (Thaùnh quaû); Paøli: sammaø-paæipanna (chaùnh haønh), baûn Haùn ñoïc laø sama-paæipanna (bình ñaúng haønh). 36. Trong baûn Paøli, treân ñaây laø phaàn ñaàu hoïc thuyeát cuûa Ajita-Kesakambali (A-kyø-ña- xí-xaù-khaâm-baø-la), ñöôïc goïi laø ñoaïn dieät luaän (Paøli: uccheda-vaøda); phaàn sau, xem ñoaïn keá tieáp. ÔÛ ñaây, daãn phaàn ñaàu: D. 2, sñd.: N’ atthi dinnaö n’ atthi yiææhaö n’ atthi hutaö n ‘atthi sukaæa-dukkaæaønaö kammaønaö phalaö vipako, n’ atthi ayaö loko n’ atthi paraö loko, n’atthi maøtaø, n’ atthi pitaø, n’ atthi sattaø opapaøtikaø, n’ atthi loke samaòa-braøhmaòaø sammaggataø sammaø-paæipaòòaø ye imaó ca lokaö paraó ca lokaö sayaö abhióóaø sacchikatvaø pavedenti: khoâng coù boá thí, khoâ ng coù leã hy sinh, khoâng coù cuùng teá, khoâng coù keát quaû chín muoài cuûa caùc nghieäp tònh

hay baát tònh, khoâng theá gian naøy, khoâng coù theá gian khaùc, khoâng coù cha, khoâng coù meï, khoâng coù höõu tình hoùa sanh, trong ñôøi naøy khoâng coù Sa-moân, Baø-la-moân chaùnh haønh chaùnh höôùng, khoâng coù nhöõng vò ñaõ töï mình chöùng nghieäm theá gian naøy vaø theá gian khaùc, sau khi chöùng ngoä roài tuyeân thuyeát ñieàu aáy. 37. Haùn: naõi dó voâ nghóa ñaùp . Paøli, sñd.: § 24: uccheda-vaødaö vyaøkaøsi: thuyeát minh chuû nghóa ñoaïn dieät. Xem theâm cht. 36.

517 KINH SA MON QUẢ – TRƯỜNG A HÀM I taïi tu ñaïo, hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng?' Kia traû lôøi toâi raèng: 'Con ngöôøi laõnh thoï boán ñaïi, khi maïng chung, ñaát trôû veà ñaát, nöôùc trôû veà nöôùc, löûa trôû veà löûa, gioù trôû veà gioù; thaûy ñeàu hö raõ, caùc caên trôû veà hö khoâng. Khi ngöôøi cheát, nhaø ñoà khieâng xaùc ñeå trong baõi tha ma, löûa ñoát chaùy thaønh xöông nhö maøu boà caâu, hoaëc bieán thaønh tro ñaát. Hoaëc ngu, hoaëc trí, ñeán luùc maïng chung, thaûy ñeàu hö raõ, laø phaùp ñoaïn dieät38'. "Cuõng nhö moät ngöôøi hoûi veà döa thì traû lôøi veà maän; hoûi maän thì traû lôøi döa. Kia cuõng vaäy. Toâi hoûi hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng, nhöng kia traû lôøi baèng thuyeát ñoaïn dieät39. Toâi beøn suy nghó raèng: 'Ta laø vua Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lî, khoâng duyeân côù maø laïi gieát ngöôøi xuaát gia, baét troùi, ñuoåi ñi.' Khi aáy, trong loøng toâi phaãn noä, suy nghó nhö vaäy roài, beøn boû maø ñi." Roài nhaø vua laïi baïch Phaät: "Moät thôøi, toâi ñeán Ba-phuø-ñaø Giaø-chieân-dieân, hoûi raèng: 'Ñaïi ñöùc, nhö ngöôøi cöôõi voi, ngöïa xe, luyeän taäp binh phaùp, cho ñeán, caùc loaïi möu sinh khaùc nhau, ñeàu coù quaû baùo hieän taïi. Nay ñaây chuùng hoäi naøy hieän taïi tu ñaïo, hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng?' Kia traû lôøi toâi raèng: 'Khoâng coù löïc, khoâng coù tinh taán, con ngöôøi khoâng söùc maïnh, khoâng phöông tieän. Chuùng sanh nhieãm tröôùc khoâng do nhaân gì hay duyeân gì. Chuùng sanh thanh tònh khoâng do nhaân gì hay duyeân gì. Heát thaûy chuùng

38. Trong baûn Paøli, ñaây laø phaàn hai chuû nghóa ñoaïn dieät (uccheda-vaøda) cuûa Ajita- Kesakambali (phaàn ñaàu, xem cht. 36), D. 2 Dig I, tr.48: Caøtum-mahaøbhuøtiko ayaö puriso, yadaø kaølaö karoti paæhavì paæhavi-kaøyaö anupeti anupagacchati, aøpo aøpo- kaøyaö anupeti anupagacchati, tejo tejo-kaøyaö anupeti anupagacchati, vaøyo vaøyo- kaøyaö anupeti anupagacchati, aøkaøsaö indriyaøni saökamanti. AØsandi-paócamaø purisaø mataö aødaøya gacchanti, yaøva aøôaøhanaø padaøni paóóaøpenti, kaøpotakaøni aææhìni bhavanti, bhassantaøhutiyo. Dattu-paóóattaö yadidaö daønaö, tesaö tucchaö musaø vilaøpo ye keci atthika-vaødaö vadanti. Baøle ca paòñite ca kaøyassa bhedaø ucchijjanti vinassanti, na honti param maraòaø ti: con ngöôøi voán laø saûn phaåm cuûa boán ñaïi, khi thôøi gian ñeán, thaân thuoäc ñaát ñi theo ñaát trôû veà ñaát, thaân thuoäc nöôùc ñi theo nöôùc trôû veà vôùi nöôùc, thaân thuoäc löûa ñi theo löûa trôû veà vôùi löûa, thaân thuoäc gioù ñi theo gioù trôû veà vôùi gioù; caùc caên hoäi nhaäp hö khoâng. Vôùi ngöôøi thöù naêm trong quan taøi, ngöôøi ta khieâng xaùc ñeán giaøn hoûa, ñaët ra nhöõng vaàn thô. Xöông traéng seõ trôû thaønh maøu boà caâu, vaät cuùng teá bieán thaønh tro. Söï boá thí laø thuyeát cho keû ngu ñoän. Nhöõng ai chuû tröông chuû nghóa toàn taïi, ngöôøi aáy hö nguïy, doái traù, hyù luaän. Keû ngu hay

ngöôøi trí, khi thaân xaùc tan raõ, seõ tieâu dieät, khoâng coøn toàn taïi sau khi cheát.
39. Haùn: ñaùp ngaõ dó ñoaïn dieät ; Paøli: ucchedavaødaö vyaøkaøsi. Xem cht. 37.

sanh, nhöõng loaøi coù maïng, thaûy ñeàu khoâng söùc maïnh, khoâng ñöôïc töï taïi, khoâng coù caùi gì ñöôïc goïi laø oaùn laø thuø40, ôû trong saùu sanh loaïi41 maø thoï caùc khoå hay laïc.'42 "Cuõng nhö moät ngöôøi hoûi veà döa thì traû lôøi veà maän; hoûi maän thì traû lôøi döa. Kia cuõng vaäy. Toâi hoûi hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng, nhöng kia traû lôøi baèng thuyeát Voâ löïc43. Toâi beøn suy nghó raèng: 'Ta laø vua Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lî, khoâng duyeân côù maø laïi gieát ngöôøi xuaát gia, baét troùi, ñuoåi ñi.' Khi aáy, trong loøng toâi phaãn noä, suy nghó nhö vaäy roài, beøn boû maø ñi." Roài nhaø vua laïi baïch Phaät: "Moät thôøi, toâi ñeán Taùn-nhaõ Tyø-la-leâ Töû, hoûi raèng: 'Ñaïi ñöùc, nhö ngöôøi cöôõi voi, ngöïa, xe, luyeän taäp binh phaùp, cho ñeán, caùc loaïi möu sinh khaùc nhau, ñeàu coù quaû baùo hieän taïi. Nay ñaây chuùng hoäi naøy hieän taïi tu ñaïo, hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng?' Kia traû lôøi toâi raèng: 'Ñaïi vöông, hieän taïi coù quaû baùo cuûa Sa-moân. Hoûi nhö vaäy, ñaùp söï vieäc aáy nhö vaäy. Söï vieäc naøy laø thaät, söï vieäc naøy laø khaùc; söï vieäc naøy khoâng phaûi khaùc cuõng khoâng phaûi khoâng khaùc. Ñaïi vöông, hieän taïi khoâng coù

40. Haùn: voâ höõu oan thuø ñònh taïi soá trung . 41. Haùn: luïc sanh ;
Paøli: chass' abhijaøti, chæ saùu gioáng ngöôøi, phaân bieät theo maøu da: ñen, xanh, ñoû, vaøng, traéng, thuaàn traéng. 42. Trong baûn Paøli, D. 2 Dig. I, tr.47, laø phaàn ñaàu thuyeát luaân hoài tònh hoùa (saösaøra- suddhi) cuûa Makkhali Gosaøla: N' atthi hetu n' atthi paccayo sattaønaö saökilesaøya, ahetu-apaccayaø sattaø saökilissanti. N' atthi hetu n' atthi paccayo sattaønaö visuddhiyaø, ahetu-apaccayaø sattaø visujjhanti. N 'atthi attakaøre n' atthi parakaøre, n' atthi purisa-kaøre; n' atthi balaö n' atthi viriyaö. N' atthi purisa-thaømo n'atthi purisa-parakkamo. Sabbe sattaø sabbe paøòaø sabbe bhuøtaø sabbe jìvaø avasaø abalaø aviriyaø niyati-saígati-bhaøva-pariòataø chass' evaøbhijaøisu sukha-dukkhaö paæisaövedenti: khoâng coù nguyeân nhaân, khoâng coù ñieàu cho söï oâ nhieãm cuûa chuùng sanh. Chuùng sanh bò nhieãm oâ khoâng do nhaân duyeân gì. Khoâng coù nguyeân nhaân, khoâng coù ñieàu kieän cho söï thanh tònh cuûa chuùng sanh. Chuùng sanh ñöôïc thanh tònh khoâng do bôûi nhaân duyeân gì. Khoâng coù caùi töï taùc, khoâng coù caùi tha taùc, khoâng coù caùi nhaân taùc. Khoâng coù löïïc, khoâng coù tinh taán, khoâng coù nghò löïc cuûa con ngöôøi, khoâng coù söï noã löïc cuûa con ngöôøi. Taát caû chuùng sanh, taát caû loaøi coù hôi thôû, taát caû loaøi coù söï soáng, taát caû loaøi coù linh hoàn, ñeàu khoâng töï do, baát löïc, khoâng tinh taán, ñöôïc bieán ñoåi theo ñònh meänh, keát hôïp, tính caùch, caûm thoï khoå vaø laïc trong saùu gioáng. 43. Haùn: bæ dó Voâ löïc ñaùp
. Voâ löïc, töùc Paøli: Akiriya, maø trong baûn Paøli, laøø thuyeát cuûa Puøraòa-Kassapa töùc Baát-lan Ca-dieäp. Xem ñoaïn treân, cht. 29.

519 KINH SA MON QUẢ – TRƯỜNG A HÀM I quaû baùo cuûa Sa-moân. Hoûi nhö vaäy, ñaùp söï vieäc aáy nhö vaäy; söï vieäc naøy laø thaät, söï vieäc naøy laø khaùc; söï

vieäc naøy khoâng phaûi khaùc cuõng khoâng phaûi khoâng khaùc. Ñaïi vöông, hieän taïi vöøa coù vöøa khoâng coù quaû baùo cuûa Sa-moân. Hoûi nhö vaäy, ñaùp söï vieäc aáy nhö vaäy; söï vieäc naøy laø thaät, söï vieäc naøy laø khaùc; söï vieäc naøy khoâng phaûi khaùc cuõng khoâng phaûi khoâng khaùc. Ñaïi vöông, hieän taïi khoâng phaûi coù cuõng khoâng phaûi khoâng coù quaû baùo cuûa Sa-moân. Hoûi nhö vaäy, ñaùp söï vieäc aáy nhö vaäy; söï vieäc naøy laø thaät, söï vieäc naøy laø khaùc; söï vieäc naøy khoâng phaûi khaùc cuõng khoâng phaûi khoâng khaùc. Hoûi nhö vaäy, ñaùp söï vieäc aáy nhö vaäy; söï vieäc naøy laø thaät, söï vieäc naøy laø khaùc; söï vieäc naøy khoâng phaûi khaùc cuõng khoâng phaûi khoâng khaùc44.' Theá Toân, cuõng nhö moät ngöôøi hoûi veà döa thì traû lôøi veà maän; hoûi maän thì traû lôøi döa. Kia cuõng vaäy. Toâi hoûi hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng, nhöng kia traû lôøi baèng thuyeát dò luaän. Toâi beøn suy nghó raèng: 'Ta laø vua Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lî, khoâng duyeân côù maø laïi gieát ngöôøi xuaát gia, baét troùi, ñuoåi ñi.' Khi aáy, trong loøng toâi phaãn noä, suy nghó nhö vaäy roài, beøn boû maø ñi." Roài nhaø vua laïi baïch Phaät: "Moät thôøi, toâi ñeán Ni-kieàn Töû, hoûi raèng: 'Ñaïi ñöùc, nhö ngöôøi cöôõi voi, ngöïa xe, luyeän taäp binh phaùp, cho ñeán, caùc loaïi möu sinh khaùc nhau, ñeàu coù quaû baùo hieän taïi. Nay ñaây chuùng hoäi naøy hieän taïi tu ñaïo, hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng?' Kia traû lôøi toâi raèng: 'Ñaïi vöông, toâi laø baäc Nhaát thieát trí, laø ngöôøi thaáy taát caû, bieát thaáu suoát khoâng soùt. Hoaëc ñi, hoaëc ñöùng, hoaëc naèm, hoaëc ngoài, hoaëc nguû, hoaëc thöùc, baát cöù luùc naøo, trí thöôøng hieän tieàn.' Theá Toân, cuõng nhö moät ngöôøi hoûi veà döa thì traû lôøi veà maän; hoûi maän thì traû lôøi döa. Kia cuõng vaäy. Toâi hoûi hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng, nhöng kia traû lôøi baèng thuyeát dò luaän. Toâi beøn suy nghó raèng: 'Ta laø vua Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lî, khoâng duyeân côù maø laïi gieát ngöôøi xuaát gia, baét troùi, ñuoåi ñi.' Khi aáy, trong loøng toâi phaãn noä, suy nghó nhö vaäy roài, beøn boû maø ñi.

44. Chuû tröông nguïy bieän (vikhepaö vyaøkaøsi) cuûa Saójaya Belaæhi-putta, Haùn vaø Paøli ñaïi theå töông ñoàng, tham chieáu, D. 2 Dig I, tr.51: "Atthi paro loko" ti iti ce taö pucchasi, "atthi paro loko" ti iti ce me assa, "atthi paro loko" ti iti te naö vyaøkareyyeö. Evam pi me no. Tathaø ti pi me no, aóóathaø ti pi me no no ti pi me no no no ti pi me no: Neáu ngöôi hoûi Ta, "Coù theá giôùi khaùc hay khoâng" vaø neáu ta nghó raèng "Coù theá giôùi khaùc", Ta seõ traû lôøi ngöôi raèng "Coù theá giôùi khaùc". Nhöng, Ta khoâng nghó nhö vaäy. Ta khoâng nghó söï thaät nhö vaäy. Ta khoâng nghó moät caùch khaùc. Khoâng nghó khoâng phaûi nhö vaäy. Khoâng nghó khoâng phaûi khoâng nhö vaäy.

"Theá Toân, hoâm nay toâi ñeán ñaây ñeå hoûi yù nghóa nhö vaày: nhö ngöôøi cöôõi voi, ngöïa xe, luyeän taäp binh phaùp, cho ñeán, caùc loaïi möu sinh khaùc nhau, ñeàu coù quaû baùo hieän taïi. Nay ñaây Sa-moân hieän taïi tu ñaïo, hieän taïi coù ñöôïc quaû baùo khoâng?" Phaät noùi vôùi vua A-xaø-theá: "Nay Ta trôû laïi hoûi Ñaïi vöông, xin tuøy yù traû lôøi. Theá naøo, Ñaïi vöông, coù ñoàng boäc cuûa Ñaïi vöông, ngöôøi laøm caùc coâng vieäc trong vaø ngoaøi, ñeàu thaáy Ñaïi vöông vaøo ngaøy raèm, luùc traêng troøn, taém goäi saïch seõ, ôû treân ñieän cao cuøng höôûng thuï duïc laïc vôùi

caùc theå nöõ, beøn suy nghó nhö vaày: ‘Laï thay, quaû baùo cuûa haønh vi45 ñeán nhö theá sao? Vua A-xaø- theá naøy vaøo ngaøy raèm, luùc traêng troøn, taém goäi saïch seõ, ôû treân ñieän cao cuøng höôûng thuï duïc laïc vôùi caùc theå nöõ. Ai coù theå bieát ñöôïc ñaáy laïi laø quaû baùo cuûa haønh vi?’ Ngöôøi kia, moät thôøi gian sau, caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo, thöïc haønh phaùp bình ñaúng46. Theá naøo, Ñaïi vöông, Ñaïi vöông töø xa thaáy ngöôøi aáy ñi ñeán, haù coù khôûi leân yù nghó raèng: Ñaáy laø noâ boäc cuûa ta?” Vua baïch Phaät: “Khoâng, baïch Theá Toân. Neáu thaáy ngöôøi aáy ñeán, phaûi ñöùng daäy nghinh ñoùn, môøi ngoài.” Phaät noùi: “Ñoù khoâng phaûi laø Sa-moân ñöôïc quaû baùo hieän taïi sao?” Vua ñaùp: “Ñuùng nhö vaäy, Theá Toân, ñoù laø hieän taïi ñöôïc quaû baùo Sa-moân vaäy”. “Laïi nöõa, Ñaïi vöông, coù ngöôøi khaùch47 cö nguï trong cöông giôùi cuûa Ñaïi vöông, aên thoùc luùa maø Ñaïi vöông ban cho. Ngöôøi aáy thaáy Ñaïi vöông vaøo ngaøy raèm traêng troøn, taém goäi saïch seõ, ôû treân ñieän cao cuøng caùc theå nöõ vui thuù nguõ duïc, beøn nghó thaàm raèng: ‘Laï thay, quaû baùo cuûa haønh vi kia ñeán nhö vaäy sao? Ai coù theå bieát ñoù laø quaû baùo cuûa haønh vi?’ Moät thôøi gian sau, ngöôøi aáy caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo, haønh bình ñaúng phaùp. Theá naøo, Ñaïi vöông? Neáu Ñaïi vöông töø xa thaáy ngöôøi aáy ñi ñeán, coù khôûi leân yù nghó raèng; ‘Ngöôøi aáy laø khaùch daân

45.

Haùn: bæ haønh chi baùo; Paøli (D. 2 § 35): puóóaønaö gati puóóaønaö vipaøko, thuù höôùng cuûa phöôùc ñöù c, keát quaû cuûa phöôùc ñöùc.

46.

Xem cht. 35.

47.

Paøli (D. 2 § 37): assa puriso kassako gahapatiko, moät ngöôøi kia, laø noâng phu, laø gia chuû.

521 KINH SA MON QUẢ – TRƯỜNG A HÀM I cuûa Ta, aên thoùc luùa maø Ta ban cho’ hay khoâng?” Vua noùi: “Khoâng. Neáu toâi thaáy ngöôøi aáy töø xa ñeán, toâi seõ ñöùng daäy nghinh ñoùn, chaøo hoûi, môøi ngoài”. “Theá naøo, Ñaïi vöông, ñoù khoâng phaûi laø Sa-moân hieän taïi ñöôïc quaû baùo chaêng?” Vua noùi: “Ñuùng nhö vaäy, hieän taïi ñöôïc quaû baùo cuûa Sa-moân vaäy”. “Laïi nöõa, Ñaïi vöông, Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, vaøo trong phaùp Ta, cho ñeán tam minh, dieät tröø caùc toái taêm, phaùt sanh aùnh saùng ñaïi trí, goïi laø laäu taän trí chöùng. Vì sao? AÁy laø do tinh caàn, chuyeân nieäm khoâng queân, öa soáng moät mình nôi thanh vaéng, khoâng buoâng lung vaäy. Theá naøo, Ñaïi vöông, ñoù khoâng phaûi laø quaû baùo hieän taïi cuûa Sa-moân sao?” Vua ñaùp: “Thaät vaäy, Theá Toân, ñoù thaät laø quaû baùo hieän taïi cuûa Sa-moân”. Baáy giôø, vua A-xaø-theá rôøi choã ngoài ñöùng daäy, ñaàu maët leã chaân Phaät, baïch Phaät raèng: “Cuùi mong Theá Toân nhaän söï hoái haän cuûa con. Con vì cuoàng, ngu si, toái taêm, khoâng nhaän thöùc. Cha con laø Bình-sa vöông, vua nöôùc Ma- kieät-ñaø, cai trò baèng chaùnh phaùp, khoâng coù thieân vaïy. Nhöng con bò nguõ duïc meâ hoaëc, thaät söï ñaõ haïi phuï vöông. Cuùi mong Theá Toân ruõ loøng thöông xoùt, nhaän söï saùm hoái cuûa

con.” Phaät baûo vua: “Ngöôi ngu si, khoâng nhaän thöùc. Nhöng ñaõ töï mình hoái caûi. Ngöôi vì meâ say nguõ duïc maø haïi phuï vöông. Nay trong phaùp Hieàn thaùnh maø bieát hoái caûi, töùc laø töï laøm ích lôïi cho mình. Ta vì thöông töôûng ngöôi, nhaän söï saùm hoái cuûa ngöôi.” Baáy giôø, vua A-xaø-theá sau khi leã Phaät, ñöôïc Phaät giaûng phaùp cho nghe, ñöôïc chæ baøy, khuyeán khích, laøm cho ích lôïi, hoan hyû. Sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, vua lieàn baïch Phaät: “Con nay quy y Phaät, quy y Phaùp, quy y Taêng. Xin chaáp nhaän con laø Öu-baø-taéc trong Chaùnh phaùp. Töø nay veà sau, suoát ñôøi khoâng gieát, khoâng troäm, khoâng daâm, khoâng doái, khoâng uoáng röôïu. Cuùi mong Theá Toân cuøng ñaïi chuùng saùng ngaøy mai nhaän lôøi thænh cuûa con.” Baáy giôø, Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Roài thì, vua thaáy Phaät im laëng nhaän lôøi, lieàn ñöùng daäy leã Phaät, ñi quanh ba voøng sau ñoù caùo lui.

Vua ñi chöa bao laâu, Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo raèng: “Vua A-xaø-theá naøy, toäi loãi ñaõ vôi bôùt, ñaõ nhoå troïng toäi. Neáu A-xaø- theá khoâng gieát cha, thì ngay taïi choã naøy ñaõ ñöôïc con maét thanh tònh thaáy phaùp. Nhöng vua A-xaø-theá nay ñaõ hoái loãi, toäi loãi ñaõ vôi bôùt, ñaõ nhoå troïng toäi.” Baáy giôø, A-xaø-theá, ñang treân ñöôøng ñi, goïi Thoï Maïng ñoàng töû baûo raèng: “Laønh thay, laønh thay! Ngöôi nay laøm ñöôïc nhieàu ñieàu lôïi ích cho ta. Ngöôi tröôùc ñaõ taùn thaùn Nhö Lai, chæ daãn, khôi môû, sau ñoù ñöa ta ñeán gaëp Theá Toân, nhôø theá ta ñöôïc khai ngoä. Ta raát caùm ôn ngöôi, troïn khoâng bao giôø queân.” Roài thì, vua trôû veà cung söûa soaïn caùc moùn haøo soaïn, caùc loaïi thöùc aên. Saùng hoâm sau, khi ñaõ ñeán giôø, baùo Ñöùc Thaùnh bieát ñaõ ñeán giôø. Baáy giôø, Theá Toân khoaùc y caàm baùt, cuøng vôùi chuùng ñeä töû moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi, ñi ñeán vöông cung, ngoài treân choã ngoài doïn saün. Roài, vua töï tay chaâm chöôùc, cuùng Phaät vaø Taêng. AÊn xong, caát baùt, duøng nöôùc röûa xong, vua ñaûnh leã Phaät, baïch raèng: “Con nay ba laàn xin saùm hoái. Con vì cuoàng daïi, ngu si, toái taêm, khoâng nhaän thöùc. Cha con laø Bình-sa vöông, vua nöôùc Ma-kieät-ñaø, cai trò baèng chaùnh phaùp, khoâng coù thieân vaïy. Nhöng con vì meâ say nguõ duïc, thaät söï ñaõ haïi phuï vöông. Cuùi mong Theá Toân ruû loøng thöông xoùt, nhaän söï saùm hoái cuûa con.” Phaät baûo vua: “Ngöôi ngu si, khoâng nhaän thöùc. Ngöôi vì meâ say nguõ duïc maø haïi phuï vöông. Nay trong phaùp Hieàn thaùnh maø bieát hoái caûi, töùc laø töï laøm ích lôïi cho mình. Ta vì thöông töôûng ngöôi, nhaän söï saùm hoái cuûa ngöôi.” Roài thì, sau khi ñaûnh leã Phaät, vua laáy moät gheá nhoû ngoài tröôùc Phaät. Phaät giaûng phaùp cho vua nghe, chæ baøy, khuyeán khích, khieán cho ñöôïc ích lôïi, hoan hyû. Sau khi nghe Phaät daïy, vua laïi baïch Phaät: “Con nay ba laàn xin quy y Phaät, quy y Phaùp, quy y Taêng. Cuùi mong nhaän con laøm Öu-baø-taéc trong Chaùnh phaùp. Töø nay cho ñeán troïn ñôøi, khoâng gieát, khoâng troäm, khoâng taø daâm, khoâng doái, khoâng uoáng röôïu.” Baáy giôø, Theá Toân sau khi giaûng phaùp cho vua nghe, chæ baøy, khuyeán khích, khieán cho ñöôïc ích lôïi, hoan hyû, beøn rôøi choã ngoài ra veà. Vua A-xaø-theá vaø Thoï Maïng ñoàng töû sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät

523 KINH SA MON QUẢ – TRƯỜNG A HÀM I daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.